

7. gaia

Segurtasun- eta bizitasun-propietateak

7.1 Segurtasun- eta bizitasun-propietateak

- **Propietatea:** Exekuzio posible guztientzat egiazko atributua
- **Segurtasuna:** Ez da ezer **txarrik** gertatzen
- **Bizitasuna:** Zerbait **ona** *noizbait* gertatzen da

Helburua:
segurtasun- eta bizitasun-propietateak betetzea.

7.2 Segurtasuna

Segurtasun-propietatea: Ez da ezer **txarrik** gertatzen

Adibidea: Bide bakarreko zubiaren problema

Ibai baten gaineko zubi bat oso hestua da,
eta soilik kotxe bat sartzen da zabaleran.

Horregatik kotxeak zubian konkurrenteki mugi daitezke,
soilik **norabide berean** mugitzen badira.

Segurtasun bortxaketa bat gertatuko da
aldi berean bi kotxe zubian sartzen badira norabide ezberdinetan.

Bide bakarreko zubia - eredua

◆ Gertaera edo ekintza interesgarriak identifikatu:

- **sartu eta irten**

◆ Prozesuak identifikatu:

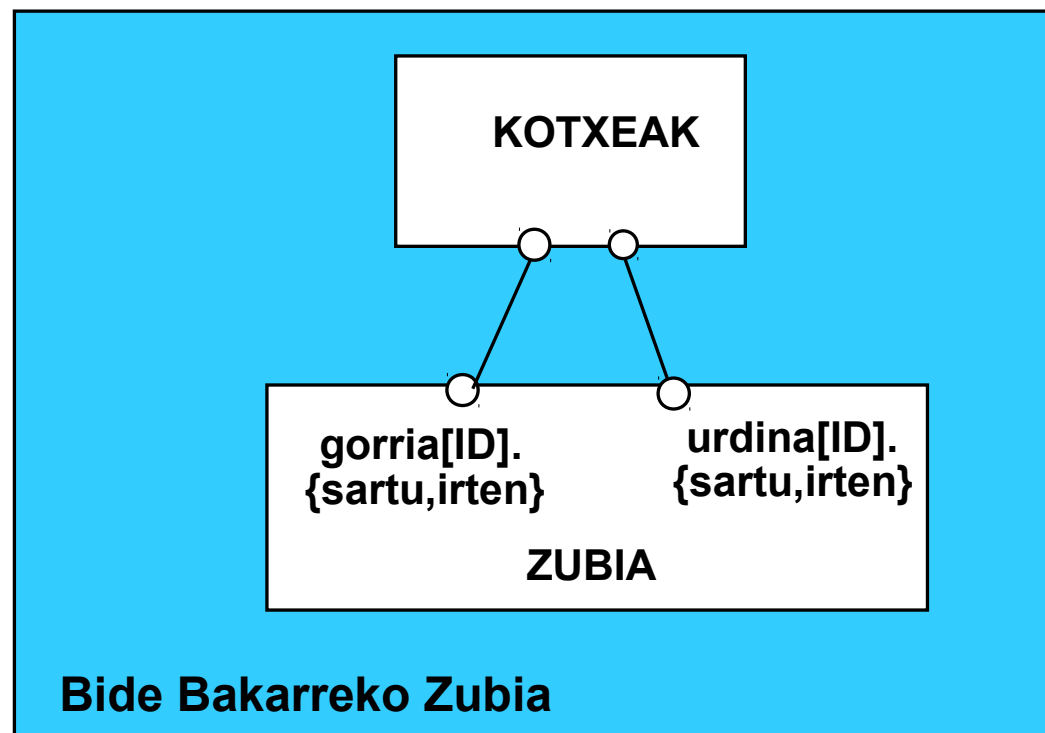
- **kotxeak eta zubia**

◆ Propietateak identifikatu:

- **norabidebakarra**

◆ Prozesu bakoitza eta elkarekintzak definitu:

- **(egitura)**

Bide bakarreko zubia - KOTXEAk eredu

```
const N    = 3           // kotxe mota bakoitzeko kopurua  
range T    = 0..N        // kotxe kontagailuaren mota  
range ID   = 1..N        // kotxeen zenbakiak  
  
KOTXEA = (sartu->irten->KOTXEA) .
```

Kotxe batek beste bat aurreratu ezin duela modelatzeko, norabide berean doazen kotxeen **KONBOI** bat modelatuko dugu.

Norabide bakoitzerako konboi **gorria** eta **urdina** izango dugu, konboi bakoitzean gehienez N kotxe egon ahal izango direla

```
|| KOTXEAk = (gorria:KONBOI || urdina:KONBOI ) .
```

Bide bakarreko zubia - KONBOI eredua

```
ORDENEAN = ORD[1][1],
ORD[s:ID][i:ID]=
    ( [s].sartu -> ORD[s%N+1][i]           // sartzeko ordena mantentzen du
      | [i].irten -> ORD[s][i%N+1]         // irtetzeko ordena mantentzen du
    ).

||KONBOI = ([ID]:KOTXEA||ORDENEAN).
```

Bai: 1.sartu→2.sartu→1.irten→2.irten ☒

Ez: 1.sartu→2.sartu→2.irten→1.irten ☐

Ez du uzten aurreratzen...

Bide bakarreko zubia - ZUBIA eredua

Kotxeak mugi daitezke zubian konkurrenteki soilik **norabide berdinean**.

Zubiak zenbat kotxe **urdin** eta **gorri** dauden bertan kontrolatzen du.

Kotxe **gorriak** sartu daitezke soilik **urdinen** kontagailua zero denean,
eta alderantziz.

```

ZUBIA = ZUBIA[0][0], //hasieran hutsik
ZUBIA[kg:T][ku:T] = //kg: gorrien kontagailua //ku: urdinena
(
    when (ku==0) gorria[ID].sartu -> ZUBIA[kg+1][ku]
  |          gorria[ID].irten -> ZUBIA[kg-1][ku]
  |when (kg==0) urdina[ID].sartu -> ZUBIA[kg][ku+1]
  |          urdina[ID].irten -> ZUBIA[kg][ku-1]
).

||KOTXEAKZUBIAN = (gorria:KONBOI || urdina:KONBOI || ZUBIA) .

```

*O denean, irten ekintzak kotxeen kontagailua dekrementatzen uzten du.
LTSak mapeatzen ditu definitu gabeko egoera hauek **ERRORera**.*

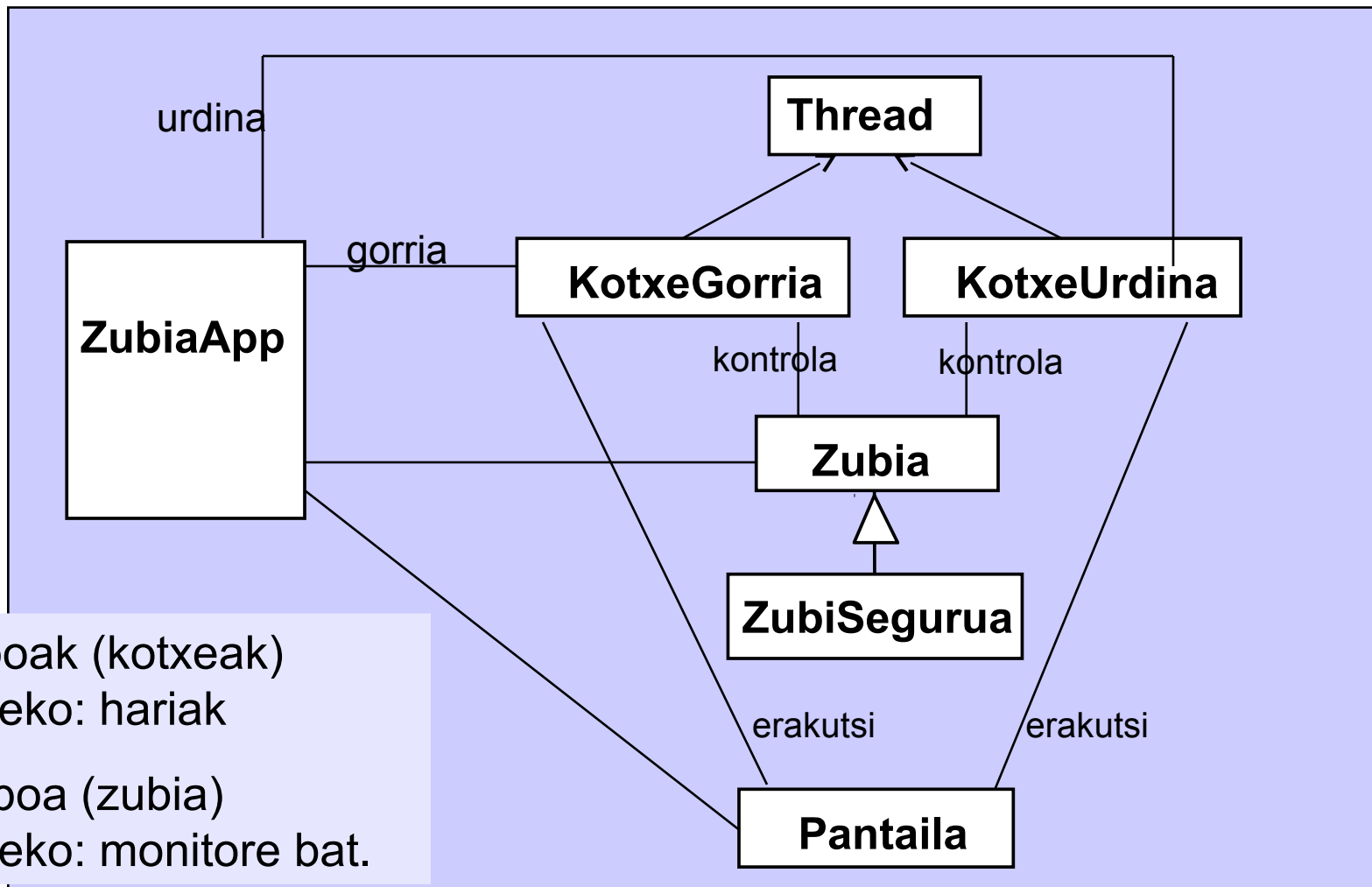
Bide bakarreko zubia

```
0| gorri0>>
1| gorril>>
7| <<urdin0
6| <<urdin1
*****
0| gorri0>>
2| gorril>>
7| <<urdin0
6| <<urdin1
*****
0| gorri0>>
2| gorril>>
7| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
1| gorri0>>
2| gorril>>
7| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
1| gorri0>>
3| gorril>>
7| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
1| gorri0>>
3| gorril>>
6| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
3| gorril>>
6| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
4| gorril>>
6| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
5| gorril>>
6| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
```

```
*****
2| gorri0>>
6| gorril>>
6| <<urdin0
5| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
6| gorril>>
6| <<urdin0
4| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
6| gorril>>
5| <<urdin0
4| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
7| gorril>>
5| <<urdin0
4| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
7| gorril>>
5| <<urdin0
4| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
7| gorril>>
5| <<urdin0
3| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
7| gorril>>
4| <<urdin0
3| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
0| gorril>>
4| <<urdin0
3| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
0| gorril>>
4| <<urdin0
2| <<urdin1
*****
2| gorri0>>
0| gorril>>
3| <<urdin0
2| <<urdin1
*****
```


Bide bakarreko zuba – Java-n inplementazioa

Entitate aktiboak (kotxeak)
implementatzeko: hariak

Entitate pasiboa (zuba)
implementatzeko: monitore bat.

Bide bakarreko zubia - ZubiaApp

```
public class ZubiaApp {  
    public static void main (String args[]) {  
        int maxg=4; int maxu=3;    int zabalera = 9;  
        int zubezk=zabalera/2;    int zubesk=(zabalera/2)+1;  
  
        KotxeGorria[] gorria= new KotxeGorria[maxg];  
        KotxeUrdina[] urdina= new KotxeUrdina[maxu];  
        Pantaila p= new Pantaila(maxg, maxu, zabalera, zubezk, zubesk);  
        Zubia z;  
        //z = new Zubia();  
        z = new ZubiSegurua();  
  
        for (int i = 0; i<maxg; i++) {  
            gorria[i] = new KotxeGorria(z,p,i);  
            gorria[i].start(); }  
        for (int i = 0; i<maxu; i++) {  
            urdina[i] = new KotxeUrdina(z,p,i);  
            urdina[i].start(); }  
    }  
}
```

Bide bakarreko zubia - Pantaila

ZubiaApp-k sortzen du **Pantaila** klasearen instantzia bat, eta bere erreferentzia pasatzen zaie sortzen diren **KotxeGorria** eta **KotxeUrdina** objektu guztiei.

```
class Pantaila {  
    // Eraikitzailea: kotxe kopurua, bidearen zabalera eta zubiaren ezker eta eskuina ezartzen ditu  
    Pantaila(int m, int zabalera, int ezk, int esk) {...}  
  
    // Mugitu urrats bat i zenbakia duen kotxe gorria  
    // Itzultzen du true kotxea zubian edo zubiaren aurretik dagoenean  
    boolean mugituGorria(int i)  
                                   throws InterruptedException{...}  
  
    // Mugitu urrats bat i zenbakia duen kotxe urdina  
    // Itzultzen du true kotxea zubian edo zubiaren aurretik dagoenean  
    boolean mugituUrdina(int i)  
                                   throws InterruptedException{...}  
  
    // Kotxeak pantailan erakusten ditu  
    public void pantailaratu () {...}
```

Bide bakarreko zubia - Pantaila

```
class Pantaila {
    int zab, max, zubezk, zubesk;
    int[] gorriaX, urdinaX;
    String[] tabul;

    Pantaila(int mg, int mu, int zabalera, int ezk, int esk) {
        maxg = mg;          maxu = mu;      zab = zabalera;
        zubezk=ezk;          zubesk=esk;
        gorriaX = new int[maxg];
        urdinaX = new int[maxu];

        //Kotxe bakoitzaren hasierako posizioa
        for (int i = 0; i<maxg ; i++)
            gorriaX[i] = i-maxg;
        for (int i = 0; i<maxu ; i++)
            urdinaX[i] = zab-i+maxu-1;

        //Tabulazioak
        tabul = new String[zab+1];
        for (int i=0; i<zab+1; ++i){
            tabul[i]="";
            for (int j=0; j<i; ++j)    tabul[i]=tabul[i]+"\\t";
        }
        pantailaratu();
    }

    //...
```

Bide bakarreko zubia - Pantaila

```
//..
Synchronized boolean mugituGorria(int i) throws InterruptedException {
    int X = gorriaX[i];
    if (X==zab && gorriaX[(i+1)%max]!=0)          X=0;    //Bukaerara iristean
    else if (X!=zab && gorriaX[(i+1)%max]!=X+1) X=X+1; //Beste posizioetan
    if (gorriaX[i]!=X) {                          //Mugitu ahal bada, mugitu eta pantailaratu
        gorriaX[i]=X; pantailaratu();}
    return (X>=zubezk-1 && X<=zubesk);             //Zubira sartzeko edo zubian badago
}

boolean mugituUrdina(int i) throws InterruptedException{ //...}

void pantailaratu() {
    for (int i = 0; i<maxg ; i++)                    // Gorriak
        if (gorriaX[i]>-1){
            System.out.println(gorriaX[i]+"|\t"+tabul[gorriaX[i]]+"gorri"+i+">>");}
        else {System.out.println(gorriaX[i]+"|");}
    for (int i = 0; i<maxu ; i++)                    // Urdinak
        if (urdinaX[i]<zab){
            System.out.println(urdinaX[i]+"|\t"+tabul[urdinaX[i]]+"<<urdin"+i);}
        else {System.out.println(urdinaX[i]+"|");}
    System.out.print("\t"+tabul[zubezk]);             // Zubia
    for (int i = zubezk; i<zubesk+1 ; i++) System.out.print("*****");
    System.out.println();
}
```

Bide bakarreko zuba - KotxeGorria

```
class KotxeGorria extends Thread{
    Zuba zuba; Pantaila pantaila; int zenb;

    KotxeGorria(Zuba b, Pantaila p, int zenb) {
        this.zenb = zenb; zuba = b; pantaila = p; }

    public void run() {
        try {
            while(true) {
                while (!pantaila.mugituGorria(zenb)) // mugitu zubitik kanpo
                    sleep(500+(int) (2000*Math.random()));
                zuba.sartuGorria(); // eskatzen du zubiaren atzipena
                while (pantaila.mugituGorria(zenb)); // mugitu zuban
                    sleep(500+(int) (2000*Math.random()));
                zuba.irtenGorria(); // askatzen du zubiaren atzipena
            }
        } catch (InterruptedException e){}
    }
}
```

Antzekoa **KotxeUrdina**-rentzat

Bide bakarreko zubia – Zubia

```
class Zubia {
    synchronized void sartuGorria() throws InterruptedException {}
    synchronized void irtenGorria() {}
    synchronized void sartuUrdina() throws InterruptedException {}
    synchronized void irtenUrdina() {}
}
```

Zubia klaseak atzipen metodoen inplementazio hutsa ematen du, hau da, ez du murrizpenik jartzen zubiaren atzipenean.

Zer gertatzen da..... ?

Segurtasuna ziurtatzeko, ZubiSegurua instantziatu behar da

```
class ZubiaApp{...
    Zubia z;
    //z = new Zubia();
    z = new ZubiSegurua();
}
```

Bide bakarreko zuba – ZubiSegurua...

```
class ZubiSegurua extends Zuba {
    private int kGorria = 0; //kotxe gorrien kopurua zubian
    private int kUrdina = 0; //kotxe urdinen kopurua zubian;
    // Monitoreraren Inbariantea: kGorria>=0 and
    //                               kUrdina>=0 and
    //                               not (kGorria>0 and kUrdina>0)

    //when (ku==0)    gorria[ID].sartu -> ZUBIA[kg+1][ku]
    synchronized void sartuGorria()
        throws InterruptedException {
        while (!(kUrdina==0)) wait();
        ++kGorria;
    }

    //                               gorria[ID].irten -> ZUBIA[kg-1][ku]
    synchronized void irtenGorria() {
        --kGorria;
        if (kGorria==0) notifyAll();
    }
}
```

ZUBIA ereduaren
itzulpen zuzena da.

Bide bakarreko zubia – ...ZubiSegurua

```
synchronized void sartuUrdina()
    throws InterruptedException {
    // when (kg==0)  urdina[ID].sartu -> ZUBIA[kg] [ku+1]
    while (!(kGorria>0)) wait();
        ++kUrdina;
    }
    //          urdina[ID].irten -> ZUBIA[kg] [ku-1]
    synchronized void irtenUrdina() {
        --kUrdina;
        if (kUrdina==0) notifyAll();
    }
}
```

Behar ez diren **wait**-en esnatzeak saihesteko *baldintzapeko notifikazioa* erabiltzen dugu zai dauden hariak esnatzeko soilik zubian dauden kotxeen kopurua zero denean, hau da, azkeneko kotxea zubitik irten denean.

*Ba al dute kotxe guztiek zubia **inoiz** zeharkatzeko aukera?
Hau **bizitasun**-propietate bat da.*

7.3 Bizitasuna

Segurtasun-propietate batek adierazten du
ez dela ezer **txarrik** gertatuko

Bizitasun propietate batek adierazten du
zerbait **ona** *noizbait* gertatuko dela

Bide bakarreko zubia:

*Ba al dute kotxe guztiek zubia **inoiz** zeharkatzeko aukera?*

Hau da, **AURRERAPENIK** egiteko aukera?

Aurrerapen (progress) propietate batek adierazten du
beti emango dela kasua non ekintza bat noizbait izango den egikaritua.

Aurrerapenaren aurkakoa:

gosez hil (starvation), ekintza bat inoiz egikaritzen ez den egoera

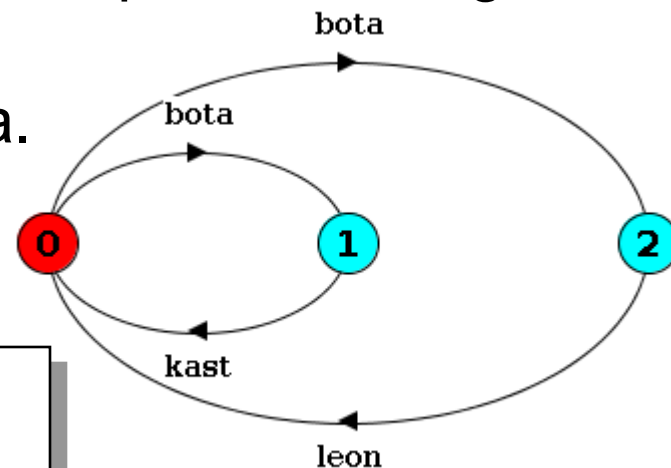
Aurrerapen-propietateak – bidezko aukera

Bidezko aukera: Trantsizio multzo baten gaineko aukera bat infinitu aldiz egikaritzen bada, multzoko trantsizio bakoitza infinitu aldiz egikarituko da.

Txanpon bat infinitu aldiz botatzen bada, espero dezakegu leon aukeratuko dela infinitu aldiz eta kastillo ere infinitu aldiz aukeratuko dela.

Honek eskatzen du **bidezko aukera**!

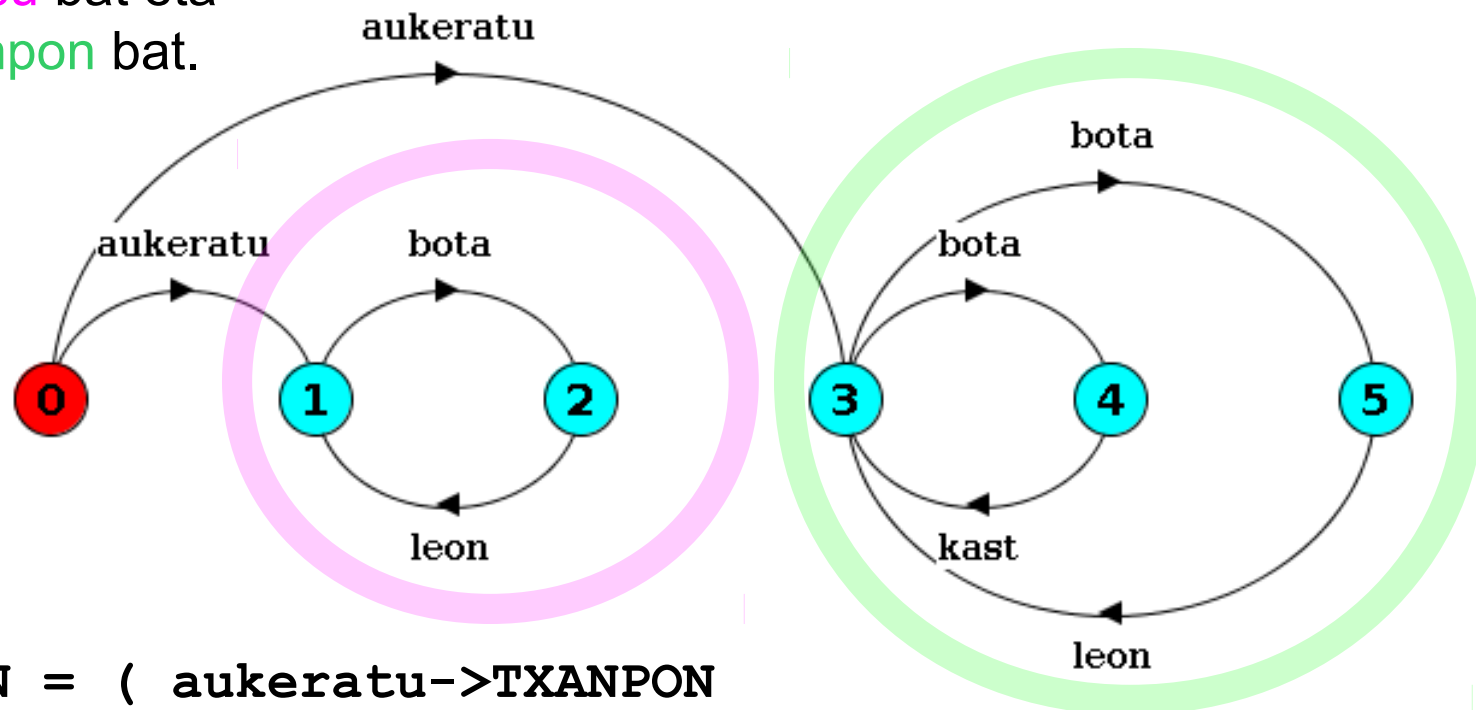
**TXANPON = (bota->leon->TXANPON
|bota->kast->TXANPON) .**

Aurrerapen-propietateak

Demagun aukeratuak izan daitezkeen bi txanpon posible daudela:

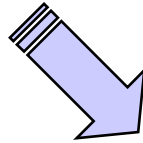
txanpon faltsu bat eta
egiazko txanpon bat.

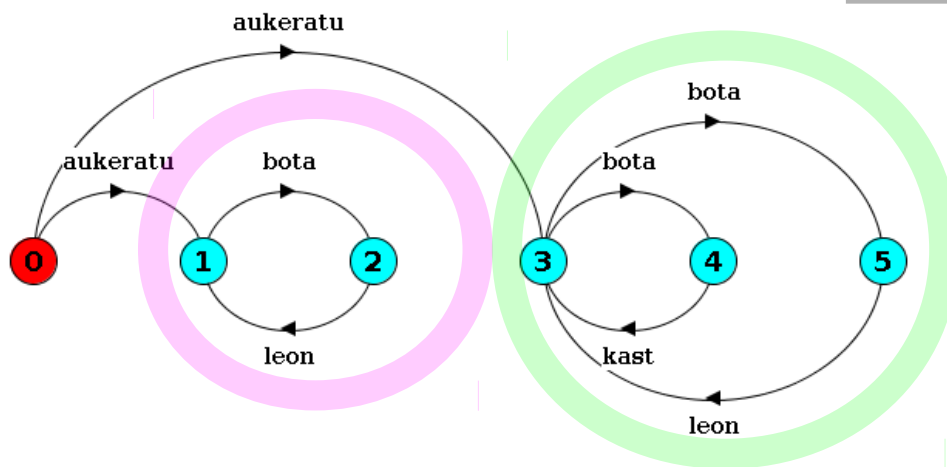
```
BITXANPON = ( aukeratu->TXANPON
              | aukeratu->FALTSUA ) ,
FALTSUA    = ( bota->leon->FALTSUA ) ,
TXANPON     = ( bota->leon->TXANPON
               | bota->kast->TXANPON ) .
```

Aurrerapenaren analisia

Berezko analisia BITXANPON sistemarako:
ekintza bakoitzarentzat aurrerapen propietate bat.

Progress violation for actions:
{aukeratu, kast}
Path to terminal set of states:
aukeratu
Actions in terminal set:
{bota, leon}

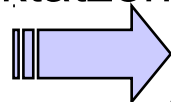

Aurrerapen-propietatea - Bide bakarreko zubia

Bide bakarreko zubiaren inplementazioan aurrerapen bortxaketa eman daiteke. Hala ere, **berezko aurrerapen analisia** ereduari aplikatzen badiogu **ez** du bortxaketarik detektatzen!!

Zergatik ez?

No progress violations detected.

Bidezko aukerak adieratzen du edozein exekuzio posible noizbait gertatuko dela, kotxeak gosez hiltzen ez diren egoerak barne. Aurrerapen-arazoak detektatzeko, ekintzetarako **planifikazio-politika (scheduling policy)** bat gainean jarri beharko da, zubia beteta dagoen egoera modelatzeko.


```

0| gorri0>>
1|   gorri1>>
2|     gorri2>>
3|       gorri3>>
4|         gorri4>>
5|           <<urdin0
6|             <<urdin1
          *****
0| gorri0>>
1|   gorri1>>
2|     gorri2>>
3|       gorri3>>
4|         gorri4>>
5|           <<urdin0
6|             <<urdin1
          *****
0| gorri0>>
1|   gorri1>>
2|     gorri2>>
3|       gorri3>>
4|         gorri4>>
5|           <<urdin0
6|             <<urdin1
          *****
0| gorri0>>
1|   gorri1>>
2|     gorri2>>
3|       gorri3>>
4|         gorri4>>
5|           <<urdin0
6|             <<urdin1
          *****
1|   gorri0>>
3|     gorri1>>
5|       gorri2>>
6|         gorri3>>
0|   gorri4>>
6|     <<urdin0
5|       <<urdin1
          *****
2|   gorri0>>
4|     gorri1>>
5|       gorri2>>
7|         gorri3>>
1|   gorri4>>
6|     <<urdin0
5|       <<urdin1
          *****
3|   gorri0>>
5|     gorri1>>
6|       gorri2>>
7|         gorri3>>
2|   gorri4>>
6|     <<urdin0
5|       <<urdin1
          *****
0|   gorri0>>
6|     gorri1>>
7|       gorri2>>
2|         gorri3>>
6|   gorri4>>
6|     <<urdin0
5|       <<urdin1
          *****

```

```

*****
0| gorri0>>
5|   gorri1>>
6|     gorri2>>
0|   gorri3>>
2|     gorri4>>
6|       <<urdin0
5|         <<urdin1
          *****
4|   gorri0>>
6|     gorri1>>
7|       gorri2>>
0|   gorri3>>
3|     gorri4>>
6|       <<urdin0
5|         <<urdin1
          *****
5|   gorri0>>
6|     gorri1>>
7|       gorri2>>
1|   gorri3>>
3|     gorri4>>
6|       <<urdin0
5|         <<urdin1
          *****
5|   gorri0>>
6|     gorri1>>
7|       gorri2>>
0|   gorri3>>
2|     gorri4>>
6|       <<urdin0
5|         <<urdin1
          *****
6|   gorri0>>
7|     gorri1>>
0|   gorri2>>
2|     gorri3>>
4|       gorri4>>
6|         <<urdin0
5|           <<urdin1
          *****
6|   gorri0>>
7|     gorri1>>
0|   gorri2>>
1|     gorri3>>
2|       gorri4>>
4|         <<urdin0
6|           <<urdin1
          *****
6|   gorri0>>
7|     gorri1>>
0|   gorri2>>
1|     gorri3>>
2|       gorri4>>
4|         <<urdin0
6|           <<urdin1
          *****

```

Aurrerapena – ekintzen lehentasuna

Ekintzen lehentasun-adierazpenek antolaketa-propietateak deskribatzen dituzte:

Lehentasun
handia (“<<”)

$||C = (P||Q)<<\{a_1, \dots, a_n\}$ konposaketak adierazten du $a_1, \dots, a_n$ ekintzek $P||Q$ -ko alfabetoko beste edozein ekintza, τ ekintza isila barne, baino lehentasun handiagoa dutela. *Sistema honetako edozein aukeran, trantsizio bat edo gehiago etiketatzen bada $a_1, \dots, a_n$ ekintzekin, lehentasun baxuago duten trantsizioak baztertzen dira.*

Lehentasun
txikia (“>>”)

$||C = (P||Q)>>\{a_1, \dots, a_n\}$ konposaketak adierazten du $a_1, \dots, a_n$ ekintzek $P||Q$ -ko alfabetoko beste edozein ekintza, τ ekintza isila barne, baino lehentasun txikiagoa dutela. *Sistema honetako edozein aukeran, trantsizio bat edo gehiago ez bada etiketatzen $a_1, \dots, a_n$ ekintzekin, $a_1, \dots, a_n$ ekintzekin etiketatuko trantsizioak baztertzen dira.*

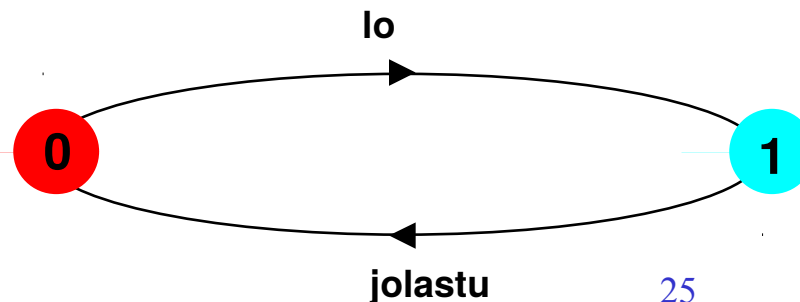
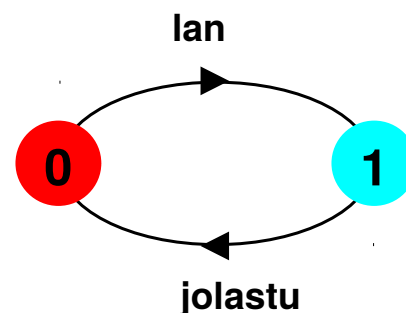
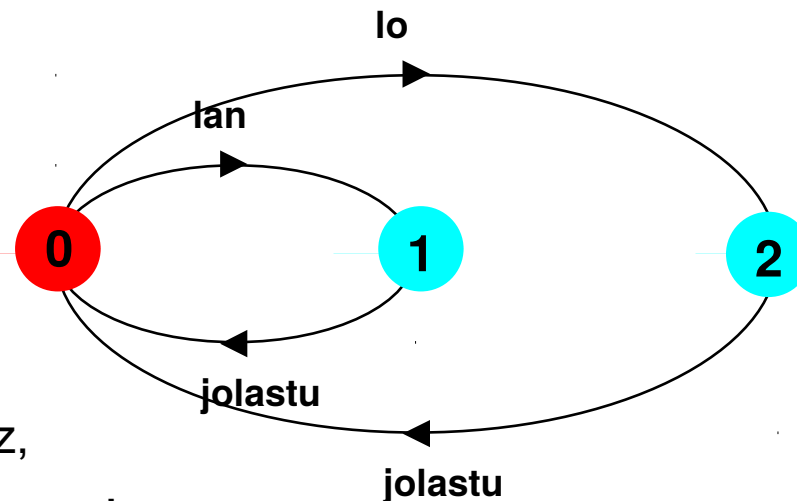
Aurrerapena – ekintzen lehentasuna

`NORMAL = (lan->jolastu->NORMAL
| lo->jolastu->NORMAL) .`

Ekintzen lehentasunak
LTSren emaitzak sinplifikatzen ditu,
aukeretako lehentasun baxuko ekintzak baztertuz,
hau da, ezabatuz.

`|| HANDI = (NORMAL) << {lan} .`

`|| TXIKI = (NORMAL) >> {lan} .`

7.4 Bide bakarreko zubia **beteta**

➡ ***Nola adierazi zubia beteta ekintzen lehentasuna erabiliz?***

Eman diezaiekegu kotxe gorriei
lehentasun gehiago urdinei baino (edo alderantziz)?

Ez. Pribilegiorik ez!!

Soilik eragin dezakegu zubia betetzea
kotxe **guztien** zubitik **irten** ekintzei **lehentasuna jeisten** badiegu.

```
|| ZUBIABETETA = (KOTXEAKZUBIAN)  
    >>{{gorria[ID],urdina[ID]}.irten}.
```

➡ ***Aurrerapenaren analisia ? LTS?***

Bide bakarreko zubia **beteta**

Progress violation for actions:

`gorria[1..3].{irten, sartu}`

Trace to terminal set of states:

`urdina.1.sartu`

`urdina.2.sartu`

Cycle in terminal set:

`urdina.3.sartu`

`urdina.1.irten`

`urdina.1.sartu`

`urdina.2.irten`

`urdina.2.sartu`

`urdina.3.irten`

Actions in terminal set:

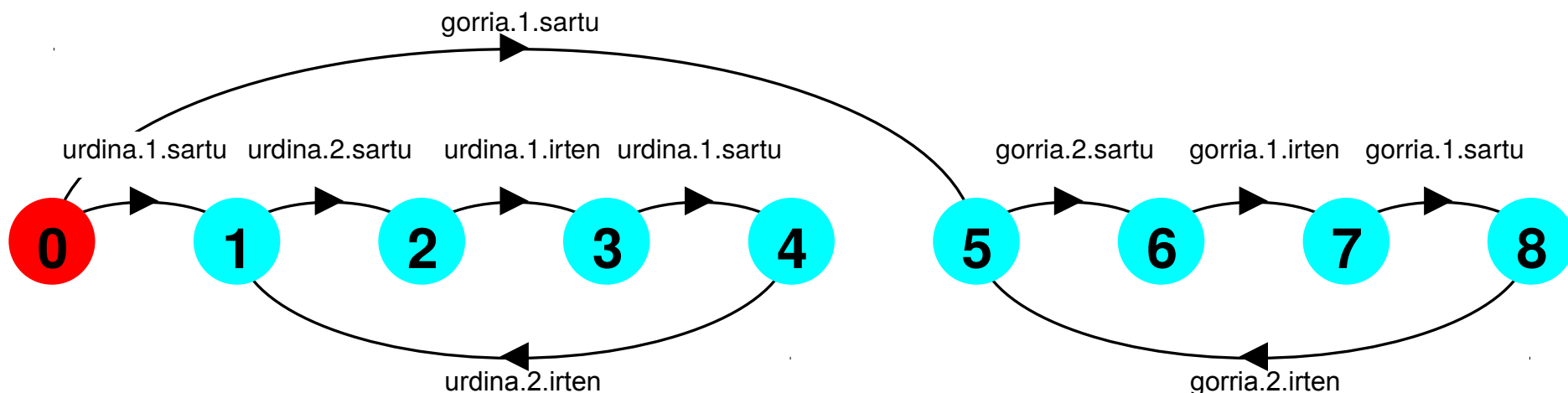
`urdina[1..3].{irten, sartu}`

Kolore bakoitzeko kotxe bat baino gehiago daudenean, posible da

- lehenengoz **kotxe urdin bat** zubian sartzea,
- eta, ondoren, **kotxe urdinak** sartzen jarraitzea,
- **gorriei** inoiz pasatzen ez utziz (edo alderantziz).

Bide bakarreko zubia **beteta**

```
|| ZUBIABETETA = (KOTXEAKZUBIAN)
>> {{gorria[ID], urdina[ID]}.irten}.
```


*Zer gertatuko da, zubia beteta modelatzeko,
kotxeen sartu ekintzari lehentasun handia ematen badiegu?*

*Gerta daiteke zubia beteta,
norabide bakoitzean kotxe bakarra mugitzen baldin badago?*

Aurrerapena - Bide bakarreko zubiaren eredua **zuzentzen**

Zubiak jakin behar du kotxeak pasatzeko **zain** dauden ala ez.

KOTXEA aldatu :

```
KOTXEA = (eskatu->sartu->irten->KOTXEA) .
```

ZUBIA aldatu:

Kotxe **gorriak** zubian sartzeko baimena dute
ez badago zubian kotxe **urdinik**
eta ez badago kotxe urdinik zain zubian sartzeko.

Kotxe **urdinak** zubian sartzeko baimena dute
ez badago zubian kotxe **gorririk**
eta ez badago kotxe gorririk zain zubian sartzeko.

Aurrerapena - Bide bakarreko zubiaren eredua **zuzentzen**

```
//kg zubian dauden gorrien kontagailua
//ku zubian dauden urdinen kontagailuak
//zg zubian sartzeko zain dauden gorrien kontagailua
//zu zubian sartzeko zain dauden urdinen kontagailuak
```

```
ZUBIA = ZUBIA[0][0][0][0],
ZUBIA[kg:T][ku:T][zg:T][zu:T] =
(
    gorria[ID].eskatu -> ZUBIA[kg] [ku] [zg+1][zu]
|when (ku==0 && zu==0) gorria[ID].sartu -> ZUBIA[kg+1][ku] [zg-1][zu]
|
    gorria[ID].irten -> ZUBIA[kg-1][ku] [zg] [zu]
|
    urdina[ID].eskatu -> ZUBIA[kg] [ku] [zg] [zu+1]
|when (kg==0 && zg==0) urdina[ID].sartu -> ZUBIA[kg] [ku+1][zg] [zu-1]
|
    urdina[ID].irten -> ZUBIA[kg] [ku-1][zg] [zu]
).

```

Orain ondo?

Bide bakarreko zubia **zuzendua**-ren analisisia

Trace to DEADLOCK:

gorria.1.eskatu

gorria.2.eskatu

gorria.3.eskatu

urdina.1.eskatu

urdina.2.eskatu

urdina.3.eskatu

Kotxeak zai daude
zubiaren bi aldeetan,
eta beraz,
zubiak ez du uzten sartzen
ez gorriak
ez urdinak.

Konponbidea?

Sartu **asimetria**-ren bat probleman (filosofoen afarian bezala).

Izan daiteke aldagai boolear bat (**ut**) elkar-blokeaketa puskatzen duena jakinarazten noiz den zubian sartzeko kotxe **urdinen** txanda eta noiz **gorriena**.

Arbitrarioki hasieratu **ut** true, hasieran kotxe **urdinei** aurrekotasuna emanik.

Aurrerapena - Bide bakarreko zubiaren eredua ber-zuzentzen

```
const True = 1
const False = 0
range B = False..True
// ut: true adierazten du urdinen txanda, false adierazten du gorrien txanda
ZUBIA = ZUBIA[0][0][0][0][True],
ZUBIA[kg:T][ku:T][zg:T][zu:T][ut:B] =
(
    gorria[ID].eskatu-> ZUBIA[kg] [ku] [zg+1][zu] [ut]
|when (ku==0&&(zu==0||!ut)) gorria[ID].sartu -> ZUBIA[kg+1][ku] [zg-1][zu] [ut]
|
    gorria[ID].irten -> ZUBIA[kg-1][ku] [zg] [zu] [True]
|
    urdina[ID].eskatu-> ZUBIA[kg] [ku] [zg] [zu+1][ut]
|when (kg==0&&(zg==0||ut)) urdina[ID].sartu -> ZUBIA[kg] [ku+1][zg] [zu-1][ut]
|
    urdina[ID].irten -> ZUBIA[kg] [ku-1][zg] [zu] [False]
).

```

➡ *Analisia ?*

Bide bakarreko zubia zuzenduaren **implementazioa** - BidezkoZubia

```
class BidezkoZubia extends Zubia {
    private int kGorria = 0;    //kotze gorrien kopurua zubian;
    private int kUrdina = 0;    //kotze urdinen kopurua zubian;
    private int zaiGorria = 0; //sartzeko zai dauden gorrien kopurua
    private int zaiUrdina = 0; //sartzeko zai dauden urdinen kopurua
    private boolean urdinTx = true;
    // when (ku==0&&(zu==0||!ut)) gorria[ID].sartu -> ZUBIA[kg+1][ku] [zg-1][zu] [ut]
    synchronized void sartuGorria() throws InterruptedException {
        ++zaiGorria;
        while (!(kUrdina==0 &&(zaiUrdina==0 || !urdinTx))) wait();
        --zaiGorria;
        ++kGorria;
    }
    // gorria[ID].irten -> ZUBIA[kg-1][ku] [zg] [zu] [True]
    synchronized void irtenGorria() {
        --kGorria;
        urdinTx = true;
        if (kGorria==0) notifyAll();
    }
    //...
}
```

FSP ereduaren
itzulpena.

Bide bakarreko zubia zuzenduaren **implementazioa** - BidezkoZubia

```
//...
// when (kg==0&&(zg==0||ut)) urdina[ID].sartu -> ZUBIA[kg] [ku+1][zg] [zu-1][ut]
synchronized void sartuUrdina() throws InterruptedException {
    ++zaiUrdina;
    while (!(kGorria==0 && (zaiGorria==0 || urdinTx))) wait();
    --zaiUrdina;
    ++kUrdina;
}
//                                urdina[ID].irten -> ZUBIA[kg] [ku-1][zg] [zu] [False]
synchronized void irtenUrdina(){
    --kUrdina;
    urdinTx = false;
    if (kUrdina==0) notifyAll();
}
}
```

```
class ZubiaApp{
    ...
    b = new BidezkoZubia();
}
```

Ez da beharrezkoa monitorean **eskatu** metodo berri bat gehitzea. Aldatzen dugu **sartu** metodoa, dei egileak zubia atzitu dezakeen ala ez konprobatu aurretik, **zain** kontagailu bat inkrementatzeko.

7.5 Irakurleak eta idazleak

Datu-base konpartitu bat
bi prozesu motak atzitzen dute:

- **Irakurleek** datubasea aztertzen duten eragiketak burutzen dituzte eta
- **Idazleek** aztertu eta eguneratu egiten dute.

Idazle batek datu-basearen atzipen
exklusiboa behar du izan;

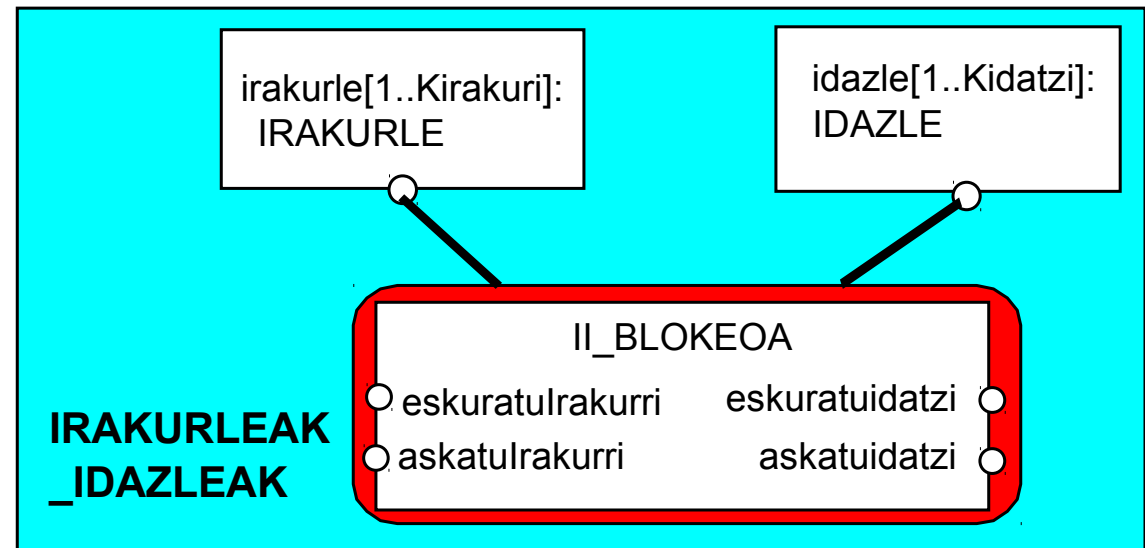
Hainbat **Irakurlek** datubasea konkurrenteki atzitu dezakete.

1.irak	2.irak	1.idaz	2.idaz
lo			
	lo		
		lo	
			lo
aztertu			
	aztertu		
		lo	
aztertu			
	aztertu		
lo			
	aztertu		
aztertu			
	lo		
aztertu			
	aztertu		
lo			
aztertu			
	aztertu		
aztertu			
	lo		
lo			aldatu
			aldatu
			aldatu
			aldatu
			lo
		aldatu	
		aldatu	
aztertu			
	aztertu		
		lo	
aztertu			
	aztertu		
		lo	
	aztertu		
lo			
			aldatu
	lo		

2. idazlea
zai dago

Irakurleak/Idazleak eredua

- ◆ Gertaera edo ekintza interesgarriak?
eskuratulrakurri, askatulrakurri, eskuratuidatzi, askatuidatzi
- ◆ Prozesuak identifikatu:
Irakurleak, Idazleak eta II_Blokeoa
- ◆ Propietateak identifikatu:
II_Segurua,
II_Aurrerapena
- ◆ Prozesuak eta elkarekintzak definitu:
egitura →

Irakurleak/Idazleak eredua

```
IRAKURLE = (eskIrak-> aztertu-> askIrak->IRAKURLE) .
IDAZLE   = (eskIdaz-> aldatu -> askIdaz->IDAZLE) .
```

```
const False = 0
const True  = 1
range Bool  = False..True
const Kirak = 2           // Irakurle kopuru maximoa
const Kidaz = 2           // Idazle kopuru maximoa
```

```
II_BLOKEOA = II[0][False],
II[irak:0..Kirak][idazten:Bool] =
  (when (!idazten)      irak[1..Kirak].eskIrak -> II[irak+1][idazten]
  |                     irak[1..Kirak].askIrak -> II[irak-1][idazten]
  |when (irak==0 && !idazten) idaz[1..Kidaz].eskIdaz -> II[irak] [True]
  |                     idaz[1..Kidaz].askIdaz -> II[irak] [False]
  ) .

||IRAKURLEAK_IDAZLEAK = (   irak[1..Kirak]:IRAKURLE
                          || idaz[1..Kidaz]:IDAZLE   || II_BLOKEOA) .
```

Blokeoak mantentzen ditu

- irakurleen kopurua duen kontagailu bat eta
- idazleentzat aldagai boolear bat.

Irakurleak/Idazleak - aurrerapena

Aztertzeko nola ibiltzen den sistema une larrietan (gainkargatua, stressatua,...) kontrako baldintzak ezarriko ditugu ekintzen lehentasuna erabiliz:

Jeisten dugu askatu ekintzen lehentasuna
irakurleentzat eta **idazleentzat**.

```
||II_AURRERAPENA = IRAKURLEAK_IDAZLEAK  
                    >>{irak[1..Kirak].askIrak,  
                      idaz[1..Kirak].askIdaz}.
```

 Aurrerapenaren analisia? LTS?

Irakurleak/Idazleak eredua - aurrerapena

Aurrerapena violation: IDATZI

Path to terminal set of states:

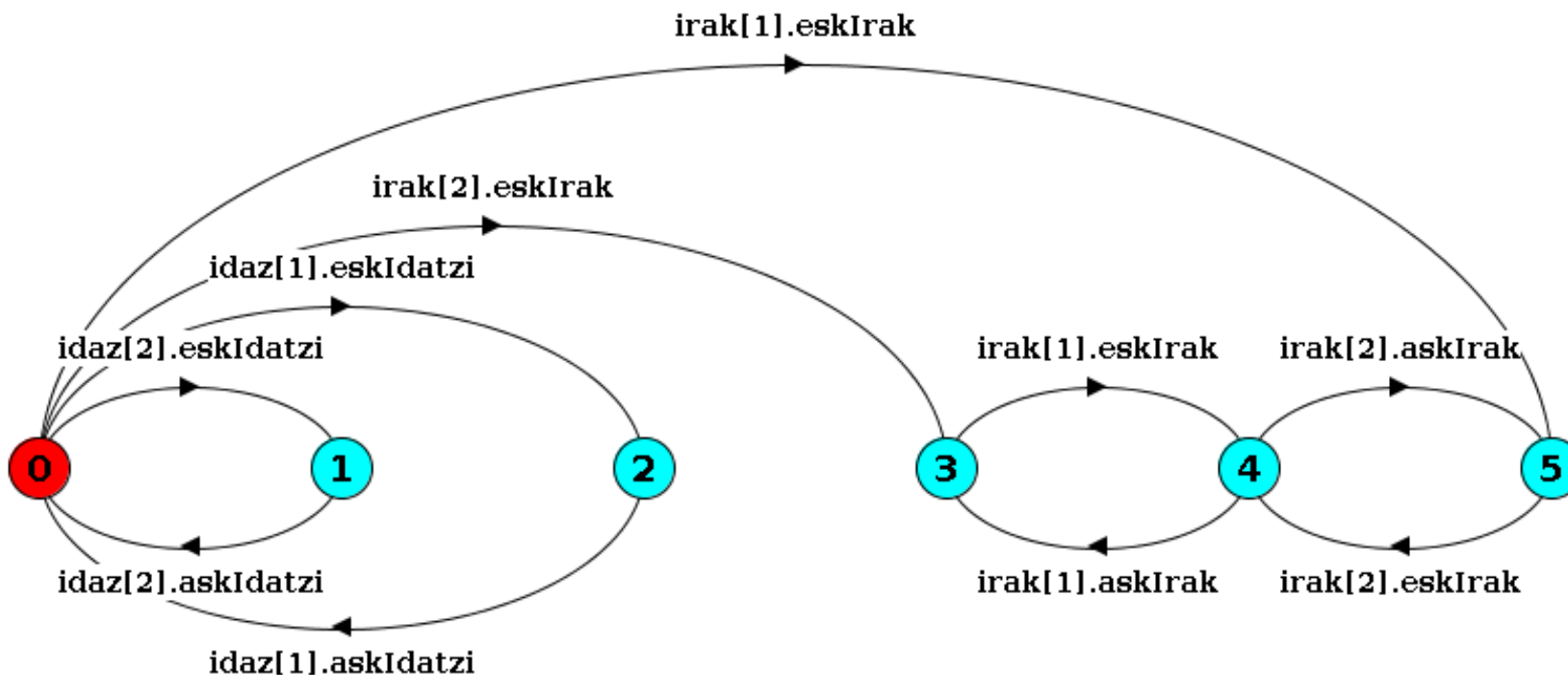
irakurle.1.eskuratuIrakurri

Actions in terminal set:

{irakurle.1.eskuratuIrakurri, irakurle.1.askatuIrakurri,
irakurle.2.eskuratuIrakurri, irakurle.2.askatuIrakurri}

Idazlea
gosez hilik:

irakurleen
kopurua ez da
inoiz zerora
erortzen.

Irakurleak/Idazleak - Idazlearen lehentasuna

Estrategia: Irakurleak blokeatzea, idazle bat zai badago.

```
IDAZLE = (eskatu->eskIdaz-> aldatu-> askIdaz->IDAZLE) .
```

```
II_BLOKEOA = II[0][False][0],
II[irak:0..Kirak][idazten:Bool][zai:0..Kidaz] =
  (when (!idazten && zai==0)
    irak[1..Kirak].eskIrak -> II[irak+1][idazten][zai]
  | irak[1..Kirak].askIrak -> II[irak-1][idazten][zai]
  | when (irak==0 && !idazten)
    idaz[1..Kidaz].eskIdaz -> II[irak] [True] [zai-1]
  | idaz[1..Kidaz].askIdaz -> II[irak] [False] [zai]
  | idaz[1..Kidaz].eskatu -> II[irak] [idazten][zai+1]
  ) .
```


Segurtasunaren eta aurrerapenaren analisia ?

Irakurleak/Idazleak eredua - Idazlearen lehentasuna

No deadlocks/errors

```
Progress violation for actions:
    irak[1..2].{askIrak, aztertu, eskIrak}
Trace to terminal set of states:
    idaz.2.eskatu
Cycle in terminal set:
    idaz.1.eskatu
    idaz.1.eskIdaz
    idaz.1.aldatu
    idaz.1.askIdaz
Actions in terminal set:
    idaz[1..2].{aldatu, askIdaz, eskIdaz, eskatu}
```

Irakurlea gosez hilda:
idazle bat beti zai badago.

*Praktikan hau onargarria litzateke,
normalean irakurleen atzipen gehiago daudelako idazleenak baino.
Gainera irakurleek nahi izaten dute eguneratuen dagoen informazioa.
Nahi izanezkero, biak **IRAKURRI** eta **IDATZI** aurrerapen propietateak bete daitezke,
txanda aldagai bat erabiltzen badugu (bide bakarreko zubian bezala).*

Irakurleak/Idazleak inplementatzen: **monitorearen interfazea**

Konzentratuko gara monitorearen inplementazioan:

```
interface IrakurriIdatzi {
    public void eskuratuIrakurri() throws InterruptedException;
    public void askatuIrakurri();
    public void eskuratuIdatzi() throws InterruptedException;
    public void askatuIdatzi();
}
```

Definitzen dugu **interface** bat,
inplementatuko ditugun monitorearen metodoak erazagutzeko,
eta interfaze honen inplementazio alternatibo ezberdinak garatuko ditugu

*Lehenengoa, **IRAKIDATZBLOKEOA** **segurua**.*

Irakurleak/Idazleak implementatzen: IrakurriIdatziSegurua

```
class IrakurriIdatziSegurua implements IrakurriIdatzi {
    private int irakurleak = 0;
    private boolean idazten = false;

    // when (!idazten) irak[1..Kirak].eskIrak -> II[irak+1][idazten]
    public synchronized void eskuratuIrakurri()
        throws InterruptedException {
        while (idazten) wait();
        ++irakurleak;
    }

    //          irak[1..Kirak].askIrak -> II[irak-1][idazten]
    public synchronized void askatuIrakurri() {
        --irakurleak;
        if (irakurleak==0) notify();
    }
}
```

Desblokeatu idazle bakar bat,
irakurle gehiago ez dagoenean.

Irakurleak/Idazleak implementatzen: IrakurriIdatziSegurua

```
// when (irak==0 && !idazten) idaz[1..Kidaz].eskIdaz -> II[irak][True]
public synchronized void eskuratuIdatzi()
    throws InterruptedException {
    while (!(irakurleak==0 && (!idazten))) wait();
    idazten = true;
}

// idaz[1..Kidaz].askIdaz -> II[irak][False]
public synchronized void askatuIdatzi() {
    idazten = false;
    notifyAll();
}
}
```

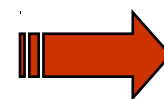
Desblokeatu irakurle guztiak

1.irak	2.irak	1.idaz	2.idaz
lo			
	lo		
		lo	
			lo
aztertu			
	aztertu		
		lo	
			lo
aztertu			
	aztertu		
		lo	
aztertu			
	aztertu		
aztertu			
	aztertu		
lo			
	aztertu		
aztertu			
	lo		
aztertu			
	aztertu		
aztertu			
	aztertu		
aztertu			
	aztertu		
lo			
	aztertu		
aztertu			
	aztertu		
aztertu			
	lo		
aztertu			
	aztertu		

IrakurriIdatziSegurua

Hala ere, monitorearen
inplementazio honek
IDATZI aurrerapenaren
arazoa sufritzen du:

idazlea gosez hil daiteke
ez bada inoiz zerora
erortzen **irakurleen** kopurua

konponbidea?

Irakurleak/Idazleak implementazioa: IrakurriIdatziLehentasuna

```

class IrakurriIdatziLehentasuna implements IrakurriIdatzi{
    private int irakurleak =0;  private boolean idazten = false;
    private int zaiW = 0; //zai dauden Idazleen kopurua.

    // when (!idazten && zai==0) irak[1..Kirak].eskIrak -> II[irak+1][idazten][zai]
    public synchronized void eskuratuIrakurri() throws InterruptedException {
        while (!(idazten && zaiW==0)) wait();
        ++irakurleak; }

    //                irak[1..Kirak].askIrak -> II[irak-1][idazten][zai]
    synchronized public void askatuIrakurri() {
        --irakurleak;
        if (irakurleak==0) notify(); }

    //                idaz[1..Kidaz].eskatu -> II[irak] [idazten][zai+1]
    // when (irak==0 && !idazten) idaz[1..Kidaz].eskIdaz -> II[irak] [True] [zai-1]
    synchronized public void eskuratuIdatzi() throws InterruptedException {
        ++zaiW;
        while (!(irakurleak==0&&(!idazten)) wait();
        --zaiW;
        idazten = true; }

    //                idaz[1..Kidaz].askIdaz -> II[irak] [False] [zai]
    synchronized public void askatuIdatzi() {
        idazten = false;
        notifyAll(); }
}

```

Ariketak

---

1. **LIFO** pilaren arazoa soluzionatu, prozesu guztiak noizbait pilatik aterako direla ziurtatuz.
Bi bertsio entregatu behar dituzue (bai FSPz, bai Javaz).
Segurtasun- eta bizitasun-propietateak aztertu eta hasunarketa egin.
  - a. Bizitasun propietatea bortxatzen dela ikusten dena.
  - b. Bizitasun propietatea ez dela bortxatzen.
2. **Zebrabide** batetara iristean:
  - Kotxeak zain geldituko dira oinezkoen bat pasatzen edo pasatzeko zain baldin badago.
  - Oinezkoek, ordea, zain geldituko dira une horretan kotxe bat pasatzen ari bada, harrapatuak ez izateko.Gainera ataskorik sor ez dadin, hiru kotxe baino gehiago zain badaude, oinezkoek ere itxarongo dute.
  - a. Modelatu FSPz, enuntziatuan esaten denari hertsiki jarraituz.
Segurtasun propietateak aztertu (Check Safety erabiliz) eta ematen denari buruzko hausnarketa idatzi.
  - b. Modelatu FSPz, aurreko atalean sortzen den elkar-blokeaketa soluzionatuz eta ahalik eta gutxien aldatuz. Check Safety erabiliz, ziurtatu konpondu dela arazoa.
Bizitasun propietateak aztertu (FSP lehentasunak idatziz eta Check Progress erabiliz) eta ematen denari buruzko hausnarketa idatzi.
  - c. Modelatu FSPz, aurreko atalean sortzen den aurrerapen-bortxaketa soluzionatuz.
FSP lehentasunak idatziz eta Check Progress erabiliz, ziurtatu konpondu dela arazoa.
  - d. Azken ereduaren Java implementazioa egin.

Ariketak

Ondoko problemak soluzionatu horrela:

- a) *Enuntziatua hertsiki jarraituz modelatu* FSPz.
Hausnartu ea **segurtasun eta bizitasun propietateak** bortxatzen diren,
Check Safety eta FSP lehentasunak eta Check Progress erabiliz.
- b) Propietate horiek bermatuak izateko, problemaren **planteamendu berri bat** proposatu eta ereduan eginbeharreko aldaketak burutu.
Ziurtatu propietateak ez direla bortxatzen Check Safety eta FSP lehentasunak eta Check Progress erabiliz.
- c) Azken bertisoa Java-z **implementatu**. Trazak modu argian erakutsi behar ditu haren ekintza guztiak eta monitorearen egoera, egoera aldatzen den bakoitzean.

3. **Josemiren oiloek** oilategian jartzen dituzte arraultzak, baina soilik sartzen dira bertara Josemi barruan ez badago. Josemi oilategian sartzen da oilorik ez badago, bi arraultz hartzen ditu eta ondoren ateratzen da.

4. * **3 kotxe eta 5 moto** erabiltzen duten aparkaleku batean 10 plaza daude. Moto batek plaza bat okupatzen du eta kotxe batek hiru plaza. Aparkalekura sartzeko eta ateratzeko pasabide txiki bat dago. Pasabide horretan kotxe bakar bat egon daiteke edo bi moto edozein norabidean. Pasabidean sartzean ibilgailuek ez dakite aparkalekuan plazarik dagoen edo ez.

5. * **Zoologiko** bateko lehoien jangelan janaria agortzen denean langile bat sartzen da 10 haragi puska botatzera. Langilearen bizitza arriskuan ez jartzeko, soilik sartzen da jangelaren barruan lehoirik ez badago. Gainera langilea barruan dagoenean lehoiak sartzeko atea ixten da. Lehoiak jangelan sartzean ez dakite barruan janaririk dagoen ala ez, eta ez dira bertatik ateratzen puska bat jan arte.

Ariketak

---

6. **** Zubiaren soluzioak** egokitu, kotxe grafikoekin inplementatzeko.
Exekuzioaren hasieran erabiltzaileak zubiaren mota aukeratu ahal izango du:
- zubi ez segurua,
  - zubi segurua
  - eta bidezko zubia.